

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

post@hkdir.no

Ved: Vegard Furustøl Vibe

EKSTRA STUDIEPLASSER TIL FLYKTNINGER - OPPDATERING FRA NTNU

Hovedpunkter:

- NTNU har kapasitet og ønsker å bli tildelt 200 midlertidige studieplasser. Hvis utviklingen i flyktnings situasjonen gjør det nødvendig, er NTNU beredt og har kapasitet til å øke dette med ytterligere 50 studieplasser
- NTNU vil legge stor vekt på å utvikle studietilbud som tar hensyn til flyktningene sine behov, livssituasjon og forutsetninger for å gjennomføre vellykkede utdanningsløp og som de vil ha nytte av senere
- Vi ønsker størst mulig fleksibilitet i hvordan vi fordeler studieplassene mellom opptak på ordinære gradsstudier, innpassing i pågående studieprogram, språkopplæring og opptak til enkeltemner
- Forutsatt denne fleksibiliteten vil vi kunne gi et tilbud til et betydelig høyere antall flyktninger enn studieplasstildelingen tilsier. Simuleringer vi har gjort ut fra en tildeling av 200 studieplasser tilsier at vi vil kunne gi et tilbud til i størrelsesorden 1000-1500 flyktninger i studieåret 2022/2023.
- Det må på plass ordninger for å finansiere livsopphold og bolig for studenter som ikke tar fulle, gradgivende studieprogram (og som dermed ikke kommer innunder Lånekassen sine ordninger, tilgang til studentbolig mv).

Innledning

Vi viser til brev fra HKDir av 8. april d.å. Vi takker for muligheten for å oppdatere informasjonen som vi sendte inn til Kunnskapsdepartementet 10. mars d.å. om NTNUs kapasitet og planer for mottak av flyktninger som følge av krigen i Ukraina. Både utviklingen i flyktnings situasjonen og de avklaringene som myndighetene har gjort siden midten av mars, gjør at det nå er mulig å være mere konkret om hvilken kapasitet og hvilke muligheter NTNU har, og skissere mere konkret hvordan vi evt. vil kunne operasjonalisere et utvidet studietilbud for flyktninger fra krigen i Ukraina.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@ntnu.no www.ntnu.no	Høgskoleringen 1 Hovedbygningen	+47 916 68 62	Roar Tobro

Adresser korrespondanse til saksbehandlerenhet. Husk å oppgi referanse.

Hva vet vi om målgruppen

NTNU hadde ved krigsutbruddet 11 studenter fra Ukraina, 46 fra Russland og 3 fra Hviterussland. Dette er både utvekslings-, master- og bachelorstudenter. I tillegg har vi en del studenter med dobbelt statsborgerskap (ukrainsk/norsk, russisk/norsk). Dette gjør at vi har en del erfaringer og kjennskap til studenter fra Ukraina og de andre berørte landene fra tidligere. Vi har også erfaringer med studenter med flyktningstatus fra andre konflikter (tidligere Jugoslavia, Syria mfl.) som kommer til nytte når vi skal innrette et tilbud rettet mot flyktninger fra krigen i Ukraina.

Vi tror det er viktig at vi er svært oppmerksomme på at de som nå har kommet til Norge som flyktninger fra situasjonen i Ukraina har opplevd krig og fortsatt er i en dramatisk livssituasjon. Vi forventer at de i første rekke vil være opptatt av situasjonen i hjemlandet og at mange ønsker å returnere så snart dette blir mulig. Vi vet også at flesteparten av flyktningene som er aktuelle for å ta høyere utdanning vil være kvinner, og at mange av disse har omsorgsansvar. Dette er forhold som tilsier mange av flyktningene ikke ønsker å være studenter på heltid, og at det verken vil være hensiktsmessig eller realistisk å forvente at de vil kunne gjennomføre ordinære, gradgivende utdanningsløp – i hvert fall ikke på normert tid. Tilsvarende forventer vi at en del av de som er aktuelle vil ha en lavere alder enn det som er vanlig blant både norske studenter og andre internasjonale studenter (jfr. 2-årig vgs). Opptak av disse forutsetter unntaksbestemmelser fra GSU-listen og individuelle vurderinger.

Vi erfarer videre at mange ukrainske universitet fortsatt driver undervisning, og at en del i målgruppen vil være digitale fjernstudenter på ukrainske universitet. Vi tror det er fornuftig at de får muligheter for å videreføre dette, samtidig som at de kan kombinere dette med å ta fag og emner ved NTNU. Vi tror det er fornuftig å tilrettelegge for hybride opplegg, og at for mange av flyktningene vil tilgang til studentmiljø og lesesalsplasser være like relevant som ordinære studieplasser.

Det er stor usikkerhet om utviklingen i Ukraina framover både mht. varighet på krigen, antallet flyktninger og hvor lenge de vil være i Norge. Det er også uklart hvilke behov og ønsker om høyere utdanning som flyktningene faktisk vil ha, og hvor mange flyktninger som vi kan forvente som søkere til NTNU sine tilbud.

NTNU ønsker å legge stor vekt på å utvikle studietilbud som tar hensyn til flyktningene sine behov, livssituasjon og forutsetninger for å gjennomføre vellykkede utdanningsløp og som de vil ha nytte av senere. Ut fra den usikkerheten vi må ta høyde for, samt HK-dir sitt prinsipp om en fordeling av studieplasser «*som gir den beste løsningen for studentene*», mener vi det er avgjørende viktig at institusjonene får størst mulig **fleksibilitet** i hvordan

studietilbudet til ukrainske studenter innrettes. Vi vil være helt avhengige av å ha denne fleksibiliteten helt fram til studiestart høsten 2022, men også videre framover.

En del av fleksibiliteten bør også være at det gis rom for å tilby studiemuligheter for personer som er rammet av krigen i Ukraina, men som har andre statsborgerskap enn ukrainsk. Vi får en del henvendelser fra utdanningssøkende fra andre land, inkl. fra russiske studenter som er hos oss i dag, som har kommet i en vanskelig situasjon som følge av krigen. Vi mener det bør være rom for en viss fleksibilitet her, basert på individuelle vurderinger av behovene og livssituasjonen til den enkelte, innenfor de rammene som norske innvandringsmyndigheter til enhver tid fastsetter.

Vi får også en del henvendelser fra norske studenter som tar medisinerutdanning i Ukraina, og som nå ønsker å fortsette sin utdanning i Norge. Vi anbefaler at det gis åpning for å bruke en del av studieplassene også for å innpasse disse. Her er det samtidig en del utfordringer mht. å skaffe praksisplasser i kommuner og helseforetak m.m., som ev. må løses i forlengelsen. Vi tror imidlertid det samfunnsøkonomisk vil være god ressursbruk å tilrettelegge for at norske medisinerstudenter som har blitt rammet av krigen i Ukraina kan fullføre sin utdanning i Norge (jfr. bl.a. Grimstadutvalget sine anbefalinger).

Muligheter på NTNU:

Vi har gjennomført en nærmere kartlegging av hvilke eksisterende **engelskspråklige** studietilbud NTNU har som kan være aktuelle for målgruppen i våre tre studiebyer (Gjøvik, Trondheim og Ålesund). Studietilbudet dekker et svært bredt spekter av fagområder både innenfor profesjonsutdanninger og disiplinutdanninger innen teknologifag, helsefag, samfunnsfag, humaniora mv. Kort oppsummert kan NTNU:

- Utvide tilbudet om introduksjonskurs (kortkurs) i norsk og tilby videregående norskopplæring trinn 1 – 4 for flyktninger fra høsten 2022
- Tilby 275 bachelor-emner som vil undervist på engelsk høsten 2022 (204 i Trondheim, 44 på Gjøvik og 41 i Ålesund). 4 emner tilbys i alle tre byer.
- Tilby om lag samme antall bacheloremner på engelsk våren 2023 (fordelt på alle tre studiebyene)
- Tilby 63 internasjonale engelskspråklige masterprogram med opptak høsten 2022 (53 i Trondheim, 7 på Gjøvik og 3 i Ålesund)
- Tilby innpassing på 77 pågående engelskspråklige masterprogram som ble startet høsten 2021. Vi har her kapasitet for innpassing av ca. 200 studenter på 2. år fra høsten 2022 forutsatt at opptakskravene kan innfris
- Tilby kompletterende utdanning for sykepleiere med profesjonsutdanning fra utenfor EU/EØS (deltid over 1,5 år). Et slik program vil bli startet opp høsten 2022 og vil kunne utvides med egne kvoteplasser for ukrainske sykepleiere, forutsatt at Helsedirektoratet fraviker sitt forkunnskapskrav om språkkompetanse i norsk for denne gruppen.

Forutsatt at vi kan bruke studieplasstildelingen fleksibelt ser vi for oss at vi både kan øke opptaksrammene med kvoteplasser i 2-årige masterprogram som skal starte høsten 2022, bruke en del studieplasser til å innpasse studenter med opptak til 2. år på masterprogram som startet høsten 2021, men aller viktigst; Åpne for å ta opp studenter til enkeltemner (ikke full gradgivende studier) på både bachelor, master og PhD-nivå. Vi tror et slikt tilbud best vil dekke flyktningene sine behov og kan kombineres med fjernstudier i hjemlandet, og de kan innpasse/få uttelling for emnene de tar på NTNU når de returnerer til hjemlandet. Dette opplegget innebærer at vi kan gi et tilbud til betydelig større antall flyktninger (personer) enn antallet studieplasser i utgangspunktet vil tilsi.

Vi ønsker å benytte deler av studieplassene NTNU ev. blir tildelt til også å utvide kapasiteten innenfor norskopplæring (introduksjonskurs – trinn 1 – 4), slik at vi unngår å fortrenge andre flyktninger/viktige målgrupper fra tilbud om norskopplæring.

Basert på dette ber NTNU om å bli tildelt **200 midlertidige studieplasser**. NTNU er beredt, har kapasitet og mulighet til å øke dette ytterligere til 250 studieplasser dersom utviklingen i flyktningssituasjonen tilsier at det er nødvendig og ønskelig sett fra myndighetenes side.

Simuleringer vi har gjort ut fra en tildeling av 200 studieplasser til NTNU tilsier at vi vil kunne gi et tilbud til i størrelsesorden 1000-1500 flyktninger i studieåret 2022/2023. Tilbudet kan evt. også fordeles over en lengre tidsperiode hvis krigssituasjonen krever dette. På det nåværende tidspunkt ønsker vi ikke låse oss til en bestemt fordeling mellom ulike tilbud, men understreker at vi trenger å ha størst mulig fleksibilitet i forhold til hvordan vi forvalter de studieplassene vi blir tildelt. Dette inkluderer også ivaretagelse av flyktninger i alle våre tre studiebyer.

Nærmere om oppfølgingen:

Gitt at vi blir tildelt nye studieplasser i om lag det formatet vi ønsker vil vi:

- Synliggjøre studietilbudene i de tre studiebyene, søknadsskjemaer mv. på vår [Ukraina-nettside](#)
- Etablere «fast-track» for lokalt opptak til:
 - internasjonale masterutdanninger, både helgrads- og innpassing
 - engelskspråklige emner på alle nivå, inkl. ph.d.
 - norskkurs
 - komplementerende utdanning for sykepleiere
- Utforme lokal opptaksforskrift i tråd med KDs bestemmelser
- Gjøre fortløpende opptak fram til studiestart høsten 2022

I forhold til gjennomføring av opptak regner med at det vil komme avklaringer fra KD knyttet til blant annet unntak fra opptakskrav, frister og dokumentasjonskrav. Vi tar sikte på

følge opp disse med å få på plass nødvendige lokale forskrifter gjennom fullmaktsvedtak i NTNUs styre.

Når det gjelder opptak av ukrainske søkere med kun toårig videregående skole, er det behov for en unntaksbestemmelse fra KD dersom UH-institusjonene skal kunne foreta individuelle vurderinger av søkere uten forkunnskapskravene i språk som ellers kreves i Opptaksforskriften.

Vi legger til grunn at vi kan bruke deler av bevilgningen til tilrettelegging og oppfølgingstiltak, bl.a.:

- Styrke opptakskapasiteten gjennom etablering av egen fast-track og kontinuerlig opptak
- Engasjere ukrainske studenter som i dag er på NTNU til å bistå med markedsføring, info, mottak, læringsstøtte mv. dersom det er mulig
- Engasjere studentorganisasjonene
- Etablere flere lesesalsplasser
- Tilby bistand/biveiledere til ph.d.-studenter

Andre avklaringer:

Ut fra de erfaringene vi har med ukrainske flyktninger så langt, har vi identifisert enkelte utfordringer som krever avklaringer på myndighetsnivå. Konkret gjelder dette ordninger for å finansiere livsopphold og bolig for studenter som ikke tar fulle gradgivende program (og dermed kommer innunder Lånekassen sine ordninger). Med de endringene som regjeringen har foreslått i introduksjonsordningen for flyktninger fra Ukraina vil ikke-fulltidsstudenter falle mellom to stoler, og miste rett til livsoppholdsfinansiering som flyktninger etter 6 måneder (kommunene sine ordninger dekker kun grunnleggende kvalifisering, dvs. videregående opplæring, men ikke høyere utdanning). Dette gir risiko for at en stor gruppe deltids-studenter vil kunne miste finansiering av livsopphold og bolig etter 6 måneder slik regelverket nå ligger an til å bli.

Dette er en risiko som NTNU ikke kan påta seg og som vil kunne sette mange studiesøkende flyktninger i en svært vanskelig situasjon. Tilsvarende er det behov for å avklare forutsetningene for at studiesøkende flyktninger kan få muligheter for å få bolig i regi av studentsamskipnadene. Vi ber om at HKdir løfter disse utfordringene videre til riktige myndigheter for snarlig avklaring.

Avslutningsvis vil vi understreke at NTNU ønsker å bidra, og vil strekke seg langt for både å kunne tilby studier tilrettelagt for og tilpasset behovene til de som har blitt flyktninger som følge av krigen i Ukraina. Vi imøteser det videre arbeidet i regi av HKdir og KD med å forstå fordelingen av de studieplassene som er foreslått.

Vi vil samtidig oppfordre til at dette skjer så snart som mulig, slik at institusjonene får iverksatt nødvendige forberedelser mht. synliggjøring og markedsføring av studietilbudet, og etablert lokalt opptaksregime så raskt som mulig.

Med hilsen

Anne Borg
Rektor

Marit Reitan
Prorektor utdanning